

# ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 73 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia”, — w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15, Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49, Wydział Powiatowy, pok. 10.

## Nowe zaostrenie sytuacji na Dalekim Wschodzie.

MOSKWA, 13.VIII. Został ogłoszony rozkaz komisarza ludowego do spraw wojny o utworzeniu armii Dalekiego Wschodu i powołaniu Blüchera na głównodowodzącego tą armią. W skład tej armii wchodzi wszystkie oddziały stojące na Dalekim Wschodzie.

Ogłoszenie tego rozkazu wywarło zarówno w kołach wojskowych jak i wśród społeczeństwa sowieckiego ogromne wrażenie. Dzienniki zamieściły rozkaz ten ilustrowanym drukiem na widocznym miejscu. Prasa sowiecka donosi o znacznych przesunięciach wojska w Mandżurji oraz o fortyfikacjach jakie Chińczycy budują nad rzeką Amur.

Do Mandżurji przybývają coraz nowe transporty wojska, amunicji i tanków. Wojska Chińskie okopują się nad Amurem i budują zasieki z drutu kolczastego.

## Starcia na granicy Sowiecko-chińskiej.

TOKIO 13.VIII — Jak donosi japońska agencja prasowa Nipon Dempo, między wojskami chińskimi a sowieckimi doszło do starcia pod Manczuli, w czasie którego chińscy stracili dwu zabitych i wielu rannych.

Japoński minister spraw za-

granicznych czyni zabieg, aby doprowadzić do wznowienia rokowań chińsko-sowieckich. Chińczycy oświadczyli, iż są gotowi zatrudnić na kolei wschodnio-chińskiej urzędników rosyjskich, jednakże ostatnio wydalonych pracowników nie chcą przyjąć z powrotem.

granicy. Wobec tego, aby doprowadzić do wznowienia rokowań chińsko-sowieckich, Chińczycy oświadczyli, iż są gotowi zatrudnić na kolei wschodnio-chińskiej urzędników rosyjskich, jednakże ostatnio wydalonych pracowników nie chcą przyjąć z powrotem.

## Podejrzane manewry sowieckie na pograniczu Finlandji.

HELSINGFORS 13.VIII. Od kilku dni na pograniczu Finlandji bolszewicy odbywają wielkie manewry wojskowe.

W kilku miejscach wyrąbano las, porobiono podkopki i wilcze doły. Robotyaperskie prowadzone są pod kierownictwem oficerów sowieckich przy pomocy niemieckich specjalistów.

Na czas manewrów wysied-

lono ludność pogranicza. O rozmiarze przeprowadzonych działań wojskowych świadczy fakt, że jednego dnia zużyto 70.000 kg. cementu. Jednocześnie w Leningradzie ukazał się rozkaz komendanta wojennego, powołujący pod broń 4 roczniki 1902—1905, przyczem żołnierzom polecono przynieść z sobą jedzenie na tydzień, oraz koc, poduszkę i bieliznę.

## Nastrój wojenny w Sowietach.

MOSKWA, 13.VIII. Nastrój wojenny wzrasta się. Z Ługańska donoszą, że robotnicy zajęci w fabryce naboju karabinowych, kopalniach węgla i hutach żelaznych, wystosowali do rządu Z.S.S.R. memoriał, w którym

domagają się na wypadek wybuchu wojny rozpisania nowej pożyczki wewnętrznej, któreby nosiła nazwę pożyczki obrony. Nastrój wśród robotników jest wybitnie wojenny.

## Bezczelna skarga litewska.

WARSZAWA 13. VIII. Delegacja litewska wniosła skargę do Ligi Narodów z powodu zamknięcia odcinka granicznego przez władze polskie, twierdząc, że ludność litewska z tego powodu ponosi olbrzymie szkody. Polska Agencja Telegraficzna dowiaduje się, że skarga rządu litewskiego pozbawiona jest wszelkiej podstawy, gdyż zamknięcie odcinka granicznego na przestrzeni 3 do 4 km. dokonane było na czas 24 godzin i w dniu, w którym dokonywana była oblawa na przestępców ukrywających się w tych stronach.

Zaznaczyć przytem należy, że obie strony wielokrotnie stosowały zamknięcie granicy zaś strona litewska czyniła o wielu to częściej. Nota powyższa charakteryzuje złą wolę rządu litewskiego w stosunku do rządu polskiego, któremu zarzuca stanowienie przeszkód w ruchu granicznym wówczas, gdy p. Waldemaras w wywiadze prasowym oświadczył, że ruch graniczny między Polską a Litwą będzie tak utrudniony, że nawet czworonogom wzbronili się przekraczanie granicy.

## Pomyślne horoskopy w Haadze.

BERLIN 13. VIII. Naczelny Redaktor „Vossische Zeitung” Jerzy Bernhard nadsyła pismu swojemu obszerną depeszę z Haagi, w której, donosi, że w dniu dzisiejszym konferencja w Haadze posunęła swe prace zna-

cznie naprzód, tak, że w kołach politycznych panuje przekonanie o pomyślnym zakończeniu konferencji. Prasa amerykańska w dalszym ciągu atakuje w ostrych słowach stanowisko Snowdena.

## Austrjackie marzenia o „Mittel-Europie”.

WIEN 13.VIII. Dzienniki donoszą z Norymbergi: Bawiący tam kanclerz Austrii Streeruwitz oświadczył w wywiadzie, że rząd austriacki ze spokojem ocenia istnienie różnych formacji partyjnych. Tych formacji nie można usunąć zakazami, gdyż należy przedtem stworzyć warunki psychologiczne pacyfikacji.

Na zapytanie co do skutków rozbięcia jednolitego obszaru gospodarczego Austrii oświadczył kanclerz, że pytanie to porusza pośrednio kwestję Anschlussu. Austria stoi na stanowisku, że nie jest to zagadnienie tylko

austriackie, lecz środkowo-europejskie, obchodzące wszystkie państwa, powstałe w wyniku wojny. Jeżeli przemysł europejski ma skutecznie konkurować z Ameryką, to należy stworzyć, zdaniem kanclerza, większy obszar gospodarczy, w którego obrębie mogłaby bez przeszkód prowadzić handel. Dla kanclerza jest rzeczą pewną, że w przyszłości będzie musiał powstać środkowo-europejski blok państw. przyczem jest obojętne, czy nastąpi to w drodze unii celnej, czy też w drodze cel preferencyjnych.

## Wielki raid państw Małej Ententy.

WARSZAWA 13.VIII. W pierwszych dniach września b. r. przybywa do Polski raid lotniczy państw Małej Ententy. Ze strony Polski biorą udział w raidzie płk. Rosowski, kpt. Jerzy Wieniawa—Długoszewski,

kpt. Pamuła, por. Bojan i por. Więckowski. Trasa raidu, która wynosi 4000 klm. przechodzi z Bukaresztu przez Jassy, Lwów, Warszawę, Kraków, Pragę, Brno, Zagrzeb, Białogrod i Bukareszt.

## Olbrzymi strajk w Indjach.

KALKUTTA. Strajk robotników włókienniczych w Kalkucie objął ogółem 210 tys. ludzi. Przemysłowcy obradują nad sytuacją w dalszym ciągu. Robotnicy strajkujący oczekują na wyniki tych obrad, i na odpowiedź przemysłowców. W razie, gdyby przemysłowcy nie zgłosili w ciągu paru dni swoich warunków, strajk ma objąć

wszystkie bez wyjątku fabryki, które dotychczas jeszcze pracują.

W związku z ostatniemi zamieszkami w dniu 6 sierpnia, prowadzone jest śledztwo dodatkowe, które doprowadziło do aresztowania 300 robotników. Sprawa strajku poruszona została również na zgromadzeniu ustawodawczym Bengalji.

## Walka o wolność uniwersytetu.

GDANSK „Konigsb. Allg. Ztg.” informuje: Zarząd uniwersytetu kowieńskiego otrzymał zamówienie z ministerstwa oświaty, że zgodnie ze statutem pensje profesorów i urzędników uniwersytetu zostaną wypłacone tylko za czas do 7 września br. Zarządzenie to wywołało wśród profesorów wielkie niezadowolenie. Senat uniwersytetu zwołał zebranie celem postanowienia,

jakie w tej sprawie należy zajęć stanowisko. Znamiennie jest, że zarządzenie powyższe zostało wydane w czasie nieobecności ministra oświaty, zastępowanego obecnie przez Waldemarasa. W kołach miarodajnych całej sprawie przypisują podkład polityczny, gdyż większość profesorów litewskich jest w opozycji do rządu.

## „Iskra” depływa do Gdyni

Okręt polskiej marynarki wojennej „Iskra”, wiozący na pokładzie zwłoki maj. Idzikowskiego, przepłynął kanał Kiloński i przybędzie do Gdyni w dn. 14 b. m.

Na spotkanie „Iskry” wyleci dywizjon hydroplanów, stacjonowanych w Pucku.

## Raid balonów w Poznaniu.

W dniu 15 b. m. w Poznaniu odbędzie się międzynarodowe zawody balonów wołnych. — Prócz 5-ciu balonów polskich wezmą w nich udział liczni goście zagraniczni. Niewykluczone że przychylni dla nas zefirek zachodni. przysłże i do Nowogródzczyzny podniebnego gościa, a więc wpatrujemy, a w razie czego pośpieszmy mu z pomocą.

## Oficerowie jugosłowiańscy w Toruniu.

TORUŃ 13.VIII. Dziś jako w drugim dniu pobytu wycieczki oficerów jugosłowiańskich w Polsce, oficerowie ci przyglądali się na poligonie ćwiczeniom artyleryjskim w czasie współdziałania z piechotą. W południe goście podejmowani byli obiadem, poczem odjechali do Gdyni.

## Przemysłowcy francuscy w Zakopanem.

ZAKOPANE, 13.VIII. W dniu dzisiejszym przybyła w południe wycieczka 13 przemysłowców francuskich z Lille.

## Zastępca komisarza Skarbu

MOSKWA 13.VIII. Prezydium C.K.W.Z.S.S.R. mianowało Rogowa zastępcą komisarza ludowego skarbu.

## 2130 wagonów i 140 lokomotyw zamówiło min. komunikacji w fabrykach krajowych.

Ministerstwo komunikacji zamówiło z kredytów na rok budżetowy 1929-30 w fabrykach krajowych 140 parowozów, 170 wagonów osobowych, 1650 wagonów towarowych oraz 125 wagonów specjalnych. Ponadto otrzymały fabryki krajowe zamówienia na wykonanie dla ministerstwa komunikacji 215 wagonów dla kolei wąskotorowych.

**K U P O N**  
na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogródzkiego”.  
Wyciąć i założyć do listu.



## Przed wyborami do Izby Rzemieślniczej pow. Nowogródzkiego

Stonim, w sierpniu 1929 r.  
(Dokończenie).

Taki stan wypływa przeważnie wśród rzemiosła chrześcijańskie. Inaczej się przedstawia sprawa wśród rzemiosła żydowskiego, gdyż to ostatnie nie tylko, że jest należycie zorganizowane w kraju, ale nawet bierze czynny udział organizacyjny poza granicami Rzeczypospolitej.

Otóż w dniu 25—27 maja b. r. odbył się w Bytomiu Zjazd przedstawicieli żydowskich stowarzyszeń żydowskich z Polski, Niemiec, Belgii, Czechosłowacji i Litwy, który obradował nad utworzeniem światowego związku rzemieślników żydowskich.

Inicjatywa w sprawie założenia światowego związku rzemieślników żydowskich, wyszła ze strony żydów polskich, lecz wykonaniem tego projektu, zajęli się żydzi z Niemiec. Zjazd ten zakończony został powołaniem do życia „Światowego związku rzemieślników żydowskich”. Władze związku składają się z zarządu i rady. W skład zarządu liczącego pięciu członków, wchodzi dwóch przedstawicieli z Polski. Prezesem zarządu obrany został p. Markus z Berlina, a wiceprezesem Rasner—poseł na Sejm. Rada liczy 18 członków, z czego 5 mandatów przypadło w udziale polskim żydom.

Zadaniem pomienionej organizacji jest stworzenie i rozszerzenie instytucji kredytowych i spółdzielczych dla rzemiosła żydowskiego; stworzenie instytucji centralnej dla zakupu maszyn i surowców; stworzenie poradni gospodarczej i technicznej dla rzemiosła, wzmocnienie gospodarcze rzemiosła żydowskiego i zakładanie nowych gałęzi rzemiosła.

Pozatem światowy związek rzemieślników żydowskich odgrywać będzie nader ważną rolę rozdawcy środków finansowych, gromadzonych dla rzemiosła żydowskiego we Francji, Anglii, a przede wszystkim w Ameryce. Siedziba związku znajdować się będzie w roku bieżącym częściowo w Berlinie a częściowo w Warszawie. Istnieje projekt przeniesienia w przyszłości siedziby na stałe do Paryża.

Z powyższej wzmianki wynika, że rzemiosło żydowskie właśnie dzięki doskonałej konsolidacji organizacyjnej w poszczególnych państwach, weszło aż na arenę życia organizacyjnego światowego, która bezwzględnie wypadnie na korzyść zrzeszonych.

Przytaczając powyższy fakt,

musimy powrócić do sprawy organizacji Izby Rzemieślniczej. Kierowniko Izby powyższemu wzmianka winna służyć za etut do skonsolidowania rzemiosła chrześcijańskiego, które prawie—że ta się wyraża—e t. dotychczas w rozsypane. Radcowie zaś Izby Rzemieślniczej przyjmując swe mandaty winni pamiętać, że stają w poczuciu wielkiej odpowiedzialności jaką na swoje barki przyjmują i jaka im nałożona została wola ogółu rzemiosła wojewódzkiego; że mają przed sobą ogrom pracy; że muszą wzmocnić dotychczasowe tak słabe fundamenty na których opierał się gmach rzemiosła, powodując krzywdy, niedomaganie i wady; że mają wziąć w dłońe piług rzemiosła wojewódzkiego i wyorać dla niego lepsze jutro; że praca wasza musi być oparta na posłuszeństwie prawu z jednej strony, a na dobrej woli, na zrozumieniu potrzeb żywotnych świata rzemieślniczego z drugiej strony; że macie dążyć do rozwoju rzemiosła bez różnicy narodowości, wyznania i zawodu i że przyjmując mandat, jesteście zobowiązani jego wykonać do ostatka nie tylko w mowie ale i w czynie. Radcowie winni pamiętać nadto, że ich owoc pracy przyniesie dobrobyt wszystkim rzemieślnikom, skoro pracę tę wykorzystają do ostatnich sił. Wszyscy rzemieślnicy winni ściśle śledzić życie organizacyjne Izby i z wiarą oraz poparciem dążyć wspólnymi siłami do należytego ugruntowania organizacyjnego, całego rzemiosła naszego województwa.

Cel i zadanie polskiego rzemieślnika jest praca, a praca jest cudownym talizmanem, który łączy oceany, przebija skały, bohaterom przypina skrzydła, a niewolnikom otwiera drzwi więzienia”—jak słusznie określił Bolesław Prus.

„A nikt świecę zapalwszy, nie stawia jej w skrytości, ani pod korzec, ale na świecznik, aby ci, którzy wchodzą, światło widzieli” (S. Łukasz 11.34), a więc zapalwszy pochodnię przewodnią rzemiosła naszego województwa, nie stawiajcie jej w skrytości, ale na należnych wyznach, aby wszyscy rzemieślnicy ją widzieli i wspólnie z nią pracowali dla dobra rzemiosła i ku chwale Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Andrzej Barcla

Prezes Zarządu Chr. Banku Spółdz. w Stonimie.

## Roczne Kursy Handlowe w Wilnie

Zarząd Kursów, egzystujących od r. 1919 zawiadamia, iż zapisy na Kursy na rok bieżący przyjmuje sekretariat Kursów w godz. 5—7 pp. w lokalu Szkoły Pisania na Maszynach przy ul. Mickiewicza 22 m. 5.

Wykłady rozpoczyna się we wrześniu w godz. od 6—9 wiecz.

Program obejmuje następujące przedmioty: Buhalterja; Ogólno-Handlowa, Bankowa, Przemysłowa.

Arytmetyka Handl-wa, Korespondencja i Biurowość, Nauka o Handlu, Stenografia, Nauka Pisania na Maszynach oraz języki: Angielski, Francuski i Niemiecki.

### SĄCZKI DRENOWE

wyrobu maszynowego, z gliny całkowicie wolnej od marglu

#### FABRYKA:

m. Rakłiszki poczta Bieniakonie.

#### PRZEDSTAWICIELSTWO:

Zygmunt Nagrodzki

Wilno, Zawalna 11-a.

Unieważnia się skradzioną książkę wojskową wydaną przez P.K.U. Stonim w r. 1924 na imię rez. Władysława Wołoszewicza r. 1900.

Dzisiaj wyświetla

### MIĘSKIE KINO KULTURALNO-OŚWIATOWE

DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH  
Wielki dramat awanturyczny, zbuntowanie się wojska przeciwko królowi angielskiemu Jerzemu II-giemu p. t.

## „Niebezpieczna Dziewczyna“ oraz wspaniały NADPROGRAM

Początek seansów: w sobotę i niedzielę o godz. 5, 7 i 9-ej; w dniu powszednie o godz. 7 i 9-ej  
Ceny miejsc: Łoże 2 zł., I miejsce 1.50 gr., II miejsce 1 zł., III miejsce 70 gr.

Dzisiaj wyświetla

## Z pożarnictwa

NIESWIEŻ (kor. wł.) W dniu 31. VII. r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Okręgowego Związku Straży Pożarnych pow. Nieswieżkiego pod przewodnictwem p. Starosty J. Czarnockiego—Prezesa Związku i przy udziale członków Zarządu p. Zastępcy Starosty St. Sipajło, p. R. Cielkowskiego—Burmistrza m. Nieswieża, p. Z. Domańskiego—redaktora „Wspólnej Sprawy”, p. Z. Reklewskiego—Inspektora P. Z. U. W., p. B. Awinowickiego—Naczelnika O. S. P. w Horodzieju, p. A. Goldina—Naczelnika O. S. P. w Nieswieżu, p. J. Okołowe—Sekretarza Związku Okręgowego i p. J. Kozłowskiego—Okręgowego Inspektora Pożarnictwa.

Po rozpatrzeniu i zaznajomieniu się z planem zapotrzebowania O. S. P. przez P. Z. U. W. w stanowiono plan zatwierdzić i przesłać do władz Centralnych P. Z. U. W. w Warszawie i do Inspektora Wojewódzkiego P. Z. U. W. w Stonimie.

W sprawie wysłania drużyny reprezentacyjnej na majęsie się odbyć zawody sportowe straży

potężnych pow. Nowogródzkiego w Nowogródku, postanowiono z braku funduszy drużyny nie wysyłać, natomiast zwrócić się do straży zamieszkałych z propozycją wzięcia udziału w omawianych zawodach.

Sprawozdanie kasowe i protokół z posiedzeń Rady i Zarządu Związku Wojewódzkiego po przeczytaniu przyjęto do wiadomości celem przestrzegania.

Po sprawdzeniu Okręgowego Instr. Pożarn. z odbytych Zjazdów Rejonowych wyłoniła się ożywiona dyskusja wynikiem której i na wniosek p. Starosty Czarnockiego, postanowiono na przyszłość urządzić wprawdzie i zawody gminne; następnie rejonowe i wreszcie zjazd powiatowy dla wszystkich O. S. P. w powiecie.

Na wniosek p. B. Awinowickiego—Naczelnika O. S. P. w Horodzieju postanowiono zwrócić się przez p. Starostę do śp. Wojewody Nowogródzkiego z prośbą by sprawą dostarczania koni na wypadek pożaru była załatwiona w drodze rozporządzenia.

## Popierajmy jedwabnictwo.

Dnia 15 lipca r. b. zakończony został w Milanówku pod Warszawą III ci doroczny kurs Instrukt. jedwabnictwa przy Centraln. Dowódz. Stacji Jedwabniczej.

Trzeci już zastęp ludzi wykształconych fachowo idzie z wiarą w przyszłość jedwabnictwa polskiego, „szerząc racjonalne metody hodowli jedwabników i morwy w Polsce. Artyści jednak wysiłki tych 120 instruktorów dały poważne wyniki, muszą być skoordynowane, podane jednolitemu kierunkowi, znaleźć oparcie w organizacji, powstałej z ich łona.

Potrzebę takiej organizacji odczuwano się oddawna, gdyż dotychczasowe wysiłki rozproszone i bez jednej wspólnej myśli przewodniej nie mogły prowadzić dość szybko do celu.

Z tego powodu słuchacze III-go kursu instruktorskiego na zebraniu organizacyjnym, omówili cele Stowarzyszenia Jedwabnictwa, sposób działania, projekt Statutu, wybrali zarząd, któremu polecieli opracować statut i złożyć do zatwierdzenia władzom, a także zwrócić się z odeszłą do słuchaczy poprzednich kursów o przystąpienie do Stowarzyszenia, w celu stworzenia na całym terenie Rzeczypospolitej organizacji silnej wyłącznie fachowej dla wspólnej pracy, opartej na gruntownej wiedzy i doświadczeniu, zdobytem przez C. D. Stację Jedwabniczą w Milanówku.

Do zarządu weszło 5-ia członków czynnych stowarzyszenia: Antoniewicz Witold, Czapski Julian (skarbnik), Kryńska Eugenia (przewodnicząca), Lisowska Halina (sekretarka), Inż. Wiśnicki Józef.

Kierunek pracom Zarządu będzie nadawała Rada, do której zostało wybranych 16 tu członków po jednym z każdego Województwa, 16 tu zastępców i Dyrekcja C. D. St. Jedw. w Milanówku.

Prócz tego do Rady mogą być kooptowane osoby, których wiedza i doświadczenie mogą być pożądane dla sprawy jedwabnictwa.

Pierwszym krokiem w działalności tej nowej placówki społecznej jest zorganizowanie zbioru nasienia morwy na całym terenie Rzeczypospolitej za pomocą członków Stowarzyszenia w każdym województwie.

## RADJO-PROGRAM

WARSZAWA fala 1411

Środa 14 sierpnia

1.56—12.05. Sygnal czasu z Warsz.  
12.05—12.50. Koncert z płyt gram.  
12.50—13.00. Wiadomości z P.W.K.  
13.00. Kom. meteor., kom. przygodne  
15.40. Kom. gospod.  
16.15. Kom. harcerski  
16.30—17.15. Koncert z płyt gram.  
17.15. Z podróży sprawozdawcy radiowego.  
17.25. „Skryżynka pocztowa”.  
17.50—18.00. Ostatnie nowiny z Warszawy.  
18.00. Koncert orkiestry mandolinistów pod dyr. Szczegółowa.  
19.01. Rozmaitości.  
19.25. Kom. różnol. i meteor.  
19.56—20.05. Sygnal czasu z Warsz.  
20.05. Odczyt z Krakowa.  
20.30. Koncert solistów.  
21.30. Słuchawisko z Poznania  
22.00. Kom. meteor.  
22.20. Kom. polic. sport., nadpr.  
22.45—23.45. Muzyka tan. z Krak.

Czwartek 15 sierpnia

10.15. Naboż. z Katedry Pozn.  
11.56—12.05. Sygnal czasu z Warsz.  
12.05—12.50. Koncert z płyt gramof.  
12.10—13.10. Transm. z Wilna.  
13.10—13.10. Słuchawisko regionalne.  
16.00. Aud. Wojskowa.  
17.40. Kom. gospod.  
17.00. Koncert populary.  
18.35. Pogadanka p. t. „Polski Biały Krzyż”.  
19.00. Rozmaitości.  
19.25. „O tajemnicach głębin morskich”.  
19.56—20.01. Sygnal czasu.  
20.30. Muzyka francuska.